

2.
(2)
Zweiter prüfer

f

I. N. J.
AD ACTUM,

GRATULATORIO-VALEDICTO-
RIO-ORATORIUM,

De

DUPLICI
CÆSAREA
FELICITATE,

NEMPE:

AUGUSTISSIMI CAROLI VI.
Invictissimi IMPERATORIS Romani,
Jam laudabiliter Imperantis,
Institutum,

Anno MDCCXVI. d. 22. Septembr. habendum,
Et

IN AUDITORIO SCHOLÆ TORGENSIS
SUPERIORE,

Hora antemeridiana VIII. & sequentibus
Audiendum.

Patronos OO. Honoratissimos, Fautores
& Amicos,

quam humillime invitat:

PETRUS PAULUS FERNO,
Lyc. Torg. Rector.



TORGÆ,
Typis JOH. ZACHAR, HEMPI.



UNiuscuiusq; hominis, quicumq; tantummodo sub lucidissimo sole vivit, voti scopum, felicitatem esse, quis est qui negabit? nemo enim unquam, miseriam sponte affectavit. At, ut hujus misericordia, & quidem iure, sic illius invidia, etsi perperam, individuus existit comes; felicitas enim vera, fundatur in Virtute, cujus autem comes omnino invidia, secundum effatum illius: Virtutis comes invidia, plerumque bonos infestatur. Vid. Cicer. 4. ad Heren. Quid tum autem? Præstat hac in parte invidia, misericordiam utilitate, ceu ille putavit dicens: malo invidiam, quam misericordiam. Hoc quidem nos, extra controversiam esse censemus: Sed, in quo felicitas hujus seculi consistat, non facile reperies; si quidem, quot capita tot sensus, de felicitate mundana, ceu tummi boni sorore germana. Hæc autem non sine causa apposuimus: felicitas enim civilis, quam hic intellectam volumus, & summum bonum, sunt Synonyma. Vid. Synopt. Phil. Moral. Ant. It. Lib. I. Cap. I. ^{de Hæreticis} §. 2. Afferuimus præterea: quod non tam facile reperiendum, in qvanam re, felicitas hujus seculi consistat, & id quidem, non abs re; hic enim, in hoc mundo, hac, ille illa, alius alia re delectatur, felicitatem suam in eadem collocans; quod iptum Horatius Lib. I. Ode I. pulcherrime exposuit. Quæramus ex Luc. Corn. Sylla, noto illo tyranno Romano: in qvanam re consistat felicitas mundana? hoc ab ipso reportabimus responsum: inter felicitates meas, duas præcipuas duco: alteram, quod pium Metellum habeam amicum, alteram vero, quod urbem Athenarum non subverterim. Teste, ni fallimur, Plutarcho, in vita illius. Hoc transire quidem, & in laude ponere possemus, ni verum de ipso, testimonium Plinii esset, hoc modo de eodem loquentis: unus hominum, ad hoc ævi, felicis sibi cognomen asseruit, Lucius Sylla, civili nempe langvine, ac patriæ oppugnatione, adoptatum: sed, quibus felicitatis inductus argumentis? quod proscribere tot millia civium, ac trucidare potuisset, Vid. Plin. Libr. 10. Cap. 74. Quod si hac in re, Thaletem Milesium, in consilium adhibuerimus, hoc responsi ab eodem referemus: is felix nominandus, qui corpore sanus, animo eruditus, seu castigatus est, cupiditates enim, animorum morbi sunt. Prodeat & Sardanapalus, ille eruditus notissimus Assyriorum Monarcha, & dicat quid sentiat, de fundamento felicitatis mundanæ; ejus autem iudicium, de fundamento felicitatis mundanæ, in sequenti illius epitaphio includitur: Sardanapalus, Anacyndaraxis filius, Anchialen & Tarsum, uno die condidit. Tu vero, ô hospes: ede, bibe, lude; reliquæ humana, nec tanti quidem sunt, id est: ne digitorum quidem crepitu, digna. Vid. de hoc epitaphio, Suidas

das in vita Nini, & Athenæus ex Aristobulo, Libr. XII. Cap. 12. dipno-
 soph. Ut jam taceamus illos versiculos poetæ chærisi, qui hoc
 epigrammum Sardanapali, in se comprehendunt, & legi possunt apud
 Strabonem, Libr. 14. Geograph. pag. 462. quos hic apponere no-
 luimus, brevitatis enim ratio habenda, nee eruditi obvis obruendi.
 Facessant jam alii, lubricum & periculofum, Felicitati mundanae fun-
 damentum ponentes. Quod, hoc in casu, ad nos, statuimus, & quidem
 sine omni dubitatione: virtutem; & præsertim Pietatem, felicitatis
 mundanae fundamentum immobile esse. Suffulcit nos hæc in thesi, ante
 omnia Sacra Scriptura, sequentibus eandem corroborans verbis:
 ἡ εὐσέβεια, ἐστὶς πάντων ἀφελιμὸς θεῶν, ἐκκαρτερίας ἔχουσα. Καὶ τῆς νῦν, καὶ τῆς μελ-
 λόντος, 1. Timoth. Cap. 4. v. 8. quæ verba εὐσεβείαν nolumus, quia om-
 nibus γνησίως Christianis, nota esse creduntur. Non deserimur por-
 ro, in nostra hæc sententia, ab ethicis, per sequentia verba, assensum
 nobis præbentibus: non voluptas, non divitiæ, non honor, non solus
 virtutis habitus, non idææ Platonis; sed sola actio Virtutis, nos ad sum-
 mum bonum, id est, ad civilem felicitatem evehit. Vid. supra allegari
 Ant. It. Synopf. Phil. Moral. Libr. I. Cap. 1. pag. m. 28. usque ad 35. Hanc,
 de felicitate civili seu mundana, Ethicorum doctrinam, vel millenis
 possemus firmam reddere testimoniis, sed sufficiat unicuique Ciceronis,
 quod hujus tenoris est: nihil est ad veram felicitatem efficacius, quam
 Virtutem propter se amare, vitium propter se odisse. Hoc jam ferme ab
 incunabulis optime scivit, Gloriosissimus CAROLUS, hujus nominis VI.
 IMPERATOR ROMANUS noster AUGUSTISSIMUS, REX Hispaniarum, Hun-
 garia, & Bohemiae invictissimus, ARCHIDUX Austriae Serenissimus, sal-
 vis manentibus titulis cæteris. Optime scivit inquam, hinc se ab in-
 fantia, juxta alias Celsissimas domos, quod, Austriae familiae proprium,
 totum Pietati tradidit; ex cujus etiam limpido & dulci fonte, duplicem,
 nuperrimè demum, hausit felicitatem, de qua eidem, jure meritoque
 gratulamur. Duplicem, diximus, hausit felicitatem, nuperrimo de-
 mum tempore, ut alias, alio in eum derivatas tempore, ex laudato
 fonte felicitatis, jam taceamus; nonne enim felicitatis, & civilis & œco-
 nomicae nomine venit, cum PRINCEPS laudatissimus, maculo à Divino
 Numine donatur Hærede, & quidem eo tempore, quo is maximè nec-
 cessarius, & ita exoptandus est? utique. Nonne in magno, sane, felici-
 tatis gradu ponendum, cum Princeps Christianus, eos debellat ho-
 stes, & illustrem ab iisdem reportat victoriam, qui & Jesu Christi, to-
 tius humani generis Redemptoris, & universi Christiani cæus, juratus
 existit hostis? utique: quod urumque, jam cum summa, & digna laude
 supra commemorato, IMPERATORI nostro Romano, ex voto contigit,
 & quidem Divina favente Gratia: ergo eidem jure gratulandum! Gra-
 tulandum eidem est, asseruimus, est enim summus, Imperii Romani
 Magistratus, cui omni observantia, Imperii cives, obviam ire obli-
 gantur, & quidem vi, Salvatoris nostri mandati, ἀπόδοτε τὰ καισαύτη, καὶ
 αὐτοῖς τὰ θεοῦ, τὰ ἐσθῶ. Matth. XXII, v. 21. Hoc agnoverunt olim, etiam
 cæci, in veritate Divina, gentiles, qui Magistratum omnem, præser-
 tim summum, utique venerandum censebant. Audiamus, quid Py-
 thagoras, statim ab exordio, Carninum suorum aureorum, hac de ma-
 teria sentiat, sequenti modo scribens:

Ἀθανάτους μὴ πώποτε θεοῦς, νόμον δὲ θεοῦ καὶ
 τιμὰς ἢ ἢ σέβειν, ἐπειδὴ ἡρώας ἀγαυούς.

Ubi, hic Excellens Philosophus & Poëta, per ἡρώας ἀγαυούς, seu Heroas
 præcla-

præclaros; nullos alios homines intelligit; ut nos quidem putamus, quam summus Magistratus, quia Heros, omnes alios antecellit; quod, ut remur, extra omnem controversiam positum est. Magistratus præterea summus, omni officiorum genere excipiendus; quia est ἡγεμῶν. id est: elatus super alios, ferens curam totius populi, sublevans eundem, quæ emphasis hujus nominis ex radice ejus ἡγεμῶν, illiusque significationibus, satis elucescit, teste Johanne Buxtorfio, in hac voce. Sed, supersedemus, jam hac in parte labore τῆς φιλολογίᾳς καὶ τῆς φιλοσοφίᾳς, ne lectori hujus programmatiss, molesti simus; præsertim cum peroraturi, quæ hic omissa sunt studio, suppletari sunt pro virili. Perorabunt autem sequentes, Lycei nostri Torgensis Cives:

- I. Martinus Nymphachus, Jütroboc. Saxo, de Officii hominis, in civitate viventis, objecto.
- II. Johannes Tobias Schulze / Jütroboc. Saxo, gratulabitur officiosissime CA. ROLO VI. Imper. Rom. Invictiss. de recens nato Principe Filio, A. A. S. & P. A. C.
- III. Daniel Gottfried Schulze / Torg. Misn. de donariis, Principi recens nato, offerendis.
- IV. Joh. Christoph Kretschmar / Sweinitz. Saxo, de malo punico, recens nato Arch. Aust. & Pr. Ast. oblato.
- V. Joh. Gottfried Schubart / Sweinitz. Saxo, de tulipa recens nato A. A. & P. A. oblata.
- VI. Gotthard Heinrich Barkisch / Pristabl. Misn. de Rosa centifolii, recens nato A. A. & P. A. oblata.
- VII. Christian Zebich / Annaburgens. Saxo, de Symb. Ferd. IV. recens nato A. A. & P. Ast. oblato, quod hujus tenoris est: pro Deo & populo.
- VIII. Joh. Gottlieb Deutrich / Belgr. Misn. de Symb. Leopoldi I. recens nato A. A. & P. Ast. oblato, hunc in modum sonante: Consilio & industria.
- IX. Joh. Gottfried Leo, Lips. Misn. gratulabitur invictissimo Imp. Rom. de Victoria à Turcis reportata.
- X. Bernhard Siegmund von Könnrich / Eqves Lusat. de federe non frangendo.
- XI. Christian Gottfried Stengel / Torg. Misn. de premio victoris.
- XII. Nathanael Benjamin Sommer / Sprottavia Silesius, de terrore victorum erga victos.
- XIII. Christian Gottlieb Wittich / Torg. Misn. de Clementia victoris.
- XIV. Martin Ottomar Schwencke / Nienburg. Anhalt. de gratiarum actione ad Deum, pro victoria impetrata.
- XV. Christian Friedrich von Könnrich / Eqves Lusat. de crudelitate, victori fuenda.
- XVI. Christian Gottlob Ehrh / Liebenwerda Saxo, de ulteriore victoria. precibus à Deo impetranda.
- XVII. Joh. Gottfried Vater / Torg. Misn. de Gratiarum actione, ad Patronos Lycei.

Ex his primus, optimæ, sane, indolis juvenis,
nempe:

MARTINUS NYMPACHIUS, Jütroboc. Saxo,
nostro Lyceo valedicturus est; quem omnibus Patronis tui,
nostrum tenus hac dilectissimum Auditorem, de optima nota,
quam diligentissimè commendamus.



78 M 437



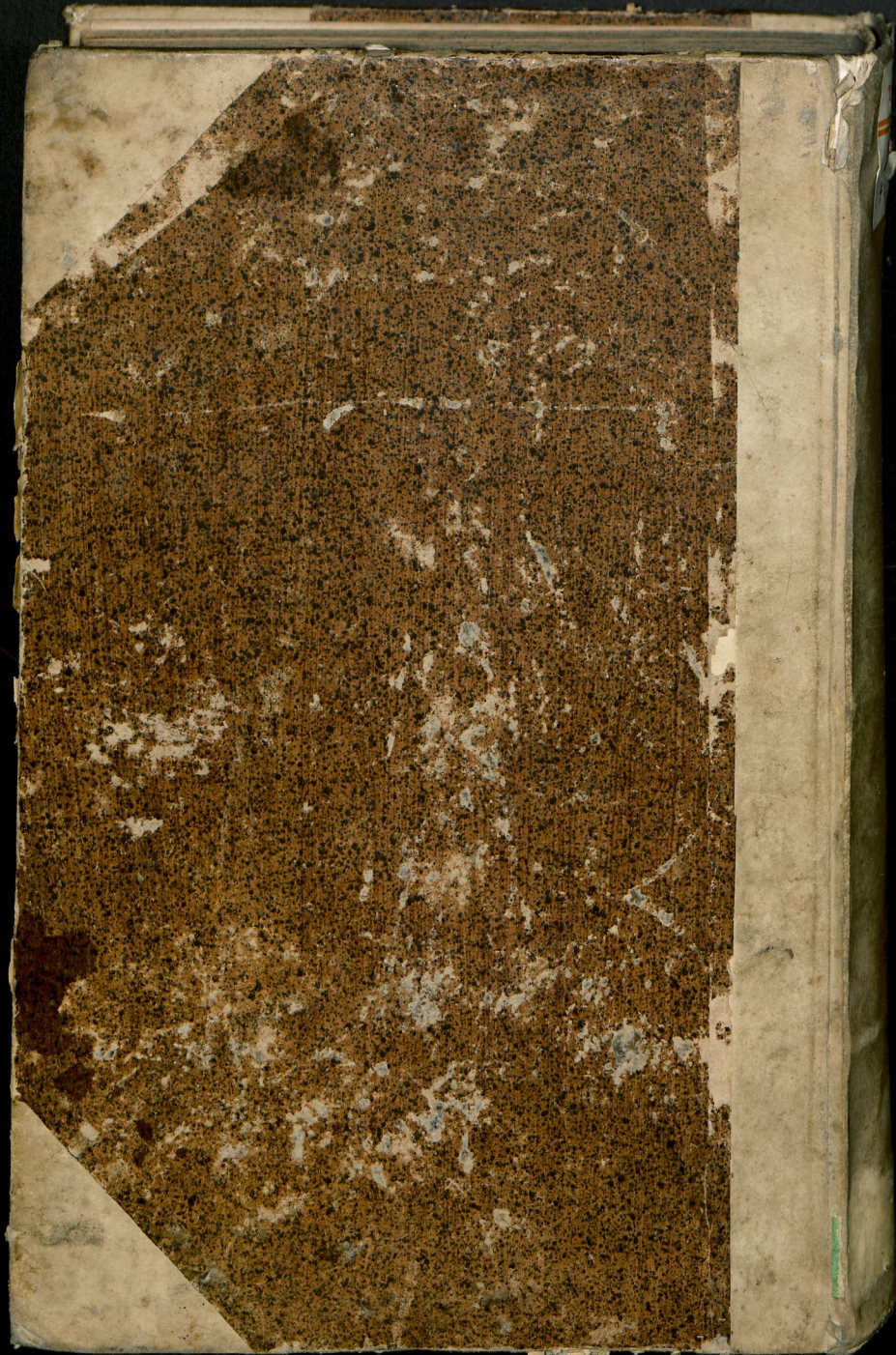
TA → 06

kein Rest.

nur 51. Stk veranlagt bisher

I

1077



I. N. 7.
AD ACTUM,

GRATULATORIO-VALEDICTO-
RIO-ORATORIUM,

De

DUPLICI
ARE A

TATE,

CAROLI VI.
TORIS Romani,
Imperantis,

Septembr. habendum,

OLÆ TORGENSIS
RE,

III, & sequentibus
am.

atissimos, Fautores

COS,
e invitat:

US FERNO,

lector.



E,
HAR, HEMPI

